

Aan de initiatiefnemers van de wet herziening van het stelsel van partneralimentatie,
de leden Van Oosten, Kuiken en Groothuizen
De heer S. Dekker, Minister voor Rechtsbescherming
Leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van de Eerste Kamer

CC: Mevrouw I. van Engelshoven, Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en leden van de vaste commissie emancipatie.

Den Haag, 15 januari 2019

Briefnummer: 2019/01/NLR/MJ/rp

Betreft: reactie op het wetsvoorstel herziening partneralimentatie,
vergaderstuk 34 231 nr 13, 1 oktober 2018

Geachte initiatiefnemers, minister en Eerste Kamerleden,

Graag sluiten wij ons aan bij motie 17 van mevrouw Buitenweg van Groen Links van 6 december 2018, waarin zij de regering verzoekt om uitputtend te onderzoeken welke obstakels er liggen waardoor zorgtaken en deelname aan de arbeidsmarkt nog steeds ongelijk verdeeld zijn tussen mannen en vrouwen. Minister Dekker heeft in reactie op deze motie aangegeven dat er in oktober 2018 een Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Deeltijdwerk is gestart, die voor het einde van het voorjaar 2019 met het eindrapport zal komen ¹. Wij vinden dat eerst de uitkomsten van dit onderzoek moeten worden afgewacht, vóórdat dit wetsontwerp kan worden behandeld.

De instemming die dit wetsontwerp tot dusver geniet, lijkt voor een belangrijk deel gebaseerd op politieke overwegingen. Er is in de Tweede Kamer een breed gedeeld gevoel dat partneralimentatie “niet meer van deze tijd” is en dat een ingrijpende verkorting van de alimentatieduur de zozeer gewenste “economische zelfstandigheid” van alle vrouwen verder zal bespoedigen.

De indieners van het wetsvoorstel baseren deze verwachting tot dusver evenwel niet op onderzoek. Wij achten het evenzeer mogelijk dat een aanzienlijk deel van de vrouwen die partneralimentatie ontvangen na 5 jaar blijvend in de problemen zal komen: alsnog een beroep zal moeten doen op de bijstand, of de rangen van de groeiende groep werkende armen zal versterken.

¹ Het betreft een opdracht tot een onderzoek naar hoe het komt dat er in Nederland veel meer dan in andere landen voor deeltijd wordt gekozen, welke rol beleid daarbij speelt en welke aanvullende beleidsopties mogelijk zijn. Er wordt onder andere gekeken naar de motieven van vrouwen en mannen om in voltijd of juist in deeltijd te werken en hoe afwijkende voorkeuren, instituties en sociale normen kunnen verklaren dat deeltijdwerk in Nederland veel meer voorkomt dan in andere landen. De vraag of en hoe de verdeling in arbeid- en zorgtaken hierbij een rol speelt komt in het onderzoek aan de orde. Bij een positief antwoord op die vraag ligt voor de hand dat wordt nagegaan hoe daarop via beleid invloed kan worden uitgeoefend om de prevalentie van deeltijdwerk te beïnvloeden. Bij instituties wordt onder andere gewezen op de organisatie van onderwijs en kinderopvang.

Het is onduidelijk hoe de indieners van het wetsvoorstel deze uitkomst willen voorkomen; dat wil zeggen hoe zij zich voorstellen dat de financiële onafhankelijkheid van beide huwelijkspartners, dus ook van de meest zorgende partner, al binnen het huwelijk vormgegeven en gewaarborgd moet worden. Zij nemen eenvoudig aan dat dat wel zal gebeuren, nu echtparen nog tot 2020 de tijd hebben zich op de wetwijziging voor te bereiden. Wij vinden deze aannames om veel redenen ongegrond en wij stelden al eerder dat wij het voorbarig en riskant vinden om zonder nader onderzoek op politiek gewenste ontwikkelingen vooruit te lopen.²

Maar zie – de verdeling tussen arbeid en zorg is precies het onderwerp dat in het IBO onderzoek centraal staat. Dat onderzoek zal ons hopelijk meer informatie geven over de mate waarin en over de voorwaarden waaronder bovengenoemde aannames werkelijkheid zou kunnen worden.

Wij vragen daarom aan de Eerste Kamerleden eerst het eindrapport van de IBO af te wachten, voordat er een besluit wordt genomen over de initiatiefwet.

We vernemen graag uw reactie op onze opmerkingen.

Met vriendelijke groet,

Nenita La Rose
Voorzitter van de Nederlandse Vrouwen Raad

Mede namens onze lidorganisatie WOUW Amsterdam, netwerk van maatschappijkritische 50+ vrouwen
Meer informatie via Marjan Nieuwenhuis (WOUW Amsterdam)
020 6793159, marnieuw@dds.nl

En op de [website van de NVR](#)
[en](#) de website [economische zelfstandigheid](#)

Onze zienswijze op het voorliggende wetsontwerp hebben wij al eerder in verschillende brieven kenbaar gemaakt, zie bijlagen.³

² Wij denken dat de aannames te generaliserend is, te weinig rekening houdt met de economische randvoorwaarden waarbinnen mensen hun voorkeuren moeten realiseren en tot op zekere hoogte ook onlogisch is. Er is echter ook een principiële aspect. In Nederland bestaat geen consensus over de meest gewenste taakverdeling binnen het huwelijk, behalve op 1 punt: dat dit uiteindelijk de keuze van echtparen zelf moet zijn. Maar als deze verdeling de keuze van echtparen zelf moet zijn, is het dan niet inconsistent om de consequenties van die keuze in toenemende mate slechts voor rekening van een van beide partners – de meest zorgende – te laten komen?

³ De NVR heeft in brieven aan de commissievergadering J&V van de Tweede Kamer van 3 september, 27 november en [7 december](#) 2018 haar visie kenbaar gemaakt over de initiatiefwet. Deze brieven gaan o.a. over het [handhaven](#) van de wet omdat met 12 jaar mannen worden aangezet om te bewegen, en over [vragen](#) die o.i. eerst beantwoord horen te worden voordat een wetwijziging überhaupt kan plaatsvinden. (Een van de vragen betreft de juridische verbinding van de ingrijpende verkorting van de alimentatieduur aan de rechtsgrondslag van de lotsverbondenheid van het huwelijk).